

mentor

"Misschien hebben ze dit wel gehad op school, maar in de praktijk, met de echte mensen, weten zij niet goed hoe ze dit aan moeten pakken."

"We hebben maar 4 uur per week praktijk. Terwijl we daar leren wat we nodig hebben."

leerling

"Mij persoonlijk levert het begeleiden van leerlingen zoveel voldoening op. Je gaat er zelf 'open' van, je gaat zelf nadenken over waarom je doet wat je doet."

mentor

GHLOBO | Lerend netwerk zorg

leerkracht

"Op stage zie je én de leerling aan het werk, én je blijft zelf op de hoogte van de laatste ontwikkelingen."

"Ik vind het belangrijk dat een school verder kijkt dan alleen de directe zorgtaken. Omdat het werk zoveel meer inhoudt dan dat."

mentor

leerkracht

"Als we vragen naar ervaringen van de stage, komt daar vaak niet meer uit dan iets dat ze nog lastig vinden om te doen."

Kijk al even na dat je op de wifi kan: **'Hotspot PA'**
[geen paswoord nodig]

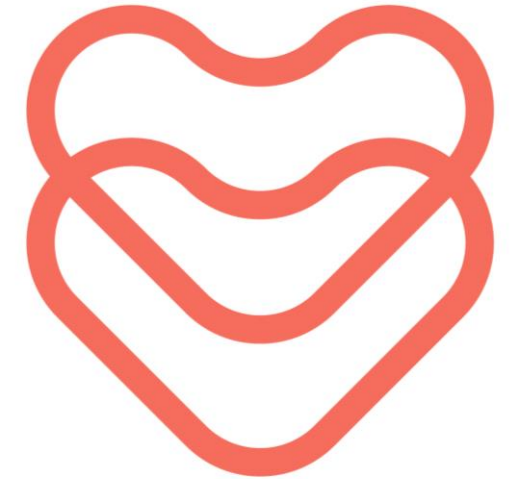
ZORG

Onderwijs & zorginstellingen
(nog) sterker verbinden

GHLOBO | Lerend netwerk zorg

7 juni 2022

[contact: sara.vanwaes@provincieantwerpen.be]

ZORG

Grensoverstijgende Hybride Leeromgevingen in het BeroepsOnderwijs

- Grensoverstijgend: provincies Noord-Brabant (NL) & Antwerpen (BE)
- Ontwerpmodel van ‘hybride leeromgevingen’
- 3 sectoren: zorg, logistiek & energietransitie
- Meer authentieke en ervaringsgerichte leerkanalen op de brug tussen onderwijs - arbeidsmarkt

ZORG

LOGISTIEK

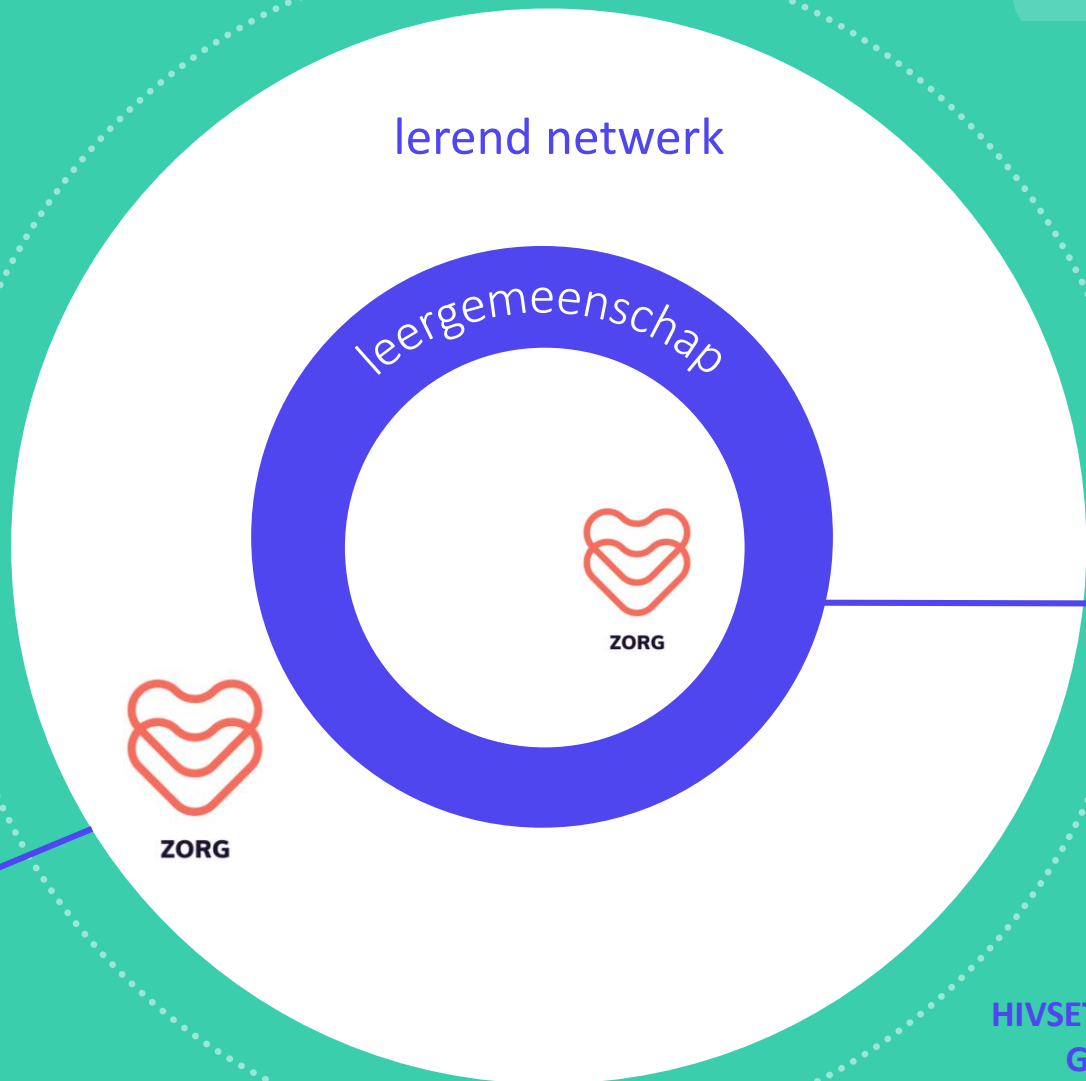

ENERGIETRANSITIE

GHLOBO

strategische blik
feedback & gedragenheid

échte leeromgevingen
ontwikkelen & testen

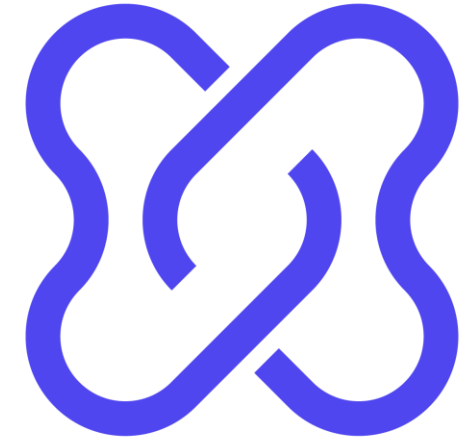

Profiel: zorgkundige thuis- en ouderenzorg
GZA zorg & wonen Hollebeek [Kiel], i-mens
HIVSET [Turnhout], GO! Campus Het Spoor [Mol],
GO! Technisch atheneum Den Biezard [Niel],
avAnt Provinciaal Onderwijs [Antwerpen],
kOsh [Herentals], Stedelijk lyceum Lakkors [Deurne],
Simulatieruimte Quartier Z [Wilrijk]

gotalokeren
stadantwerpen
wzcwitemeren
viveshbo5
atheneumhoboken
go!ktadavinciedegem
zna
curio
stedelijkonderwijsantwerpen
campusflx
provincieantwerpen
go!campushetspoor
vivo
kempenerfwoonzorgcampus
stedelijkkyceumlakbors
go!geel
kdghogeschool
lbcberchem
provincinoordbrabant
lbcbrasschaat
gza
terkempen
spectrumschooldeurne
rtcantwerpen
bethanië
rhizo
hivset
imens
sintnorbertusantwerpen
avantprovinciaalonderwijs
go!takkapellen
universiteitantwerpen
woonzorgcampusannadal
go!atheneumwillebroek
odiseehogeschool

Opzet

Timing	
9.30	Hybride leeromgevingen & model + inspiratie
10.00	Workshop deel 1: ontwikkeld materiaal & terugkoppeling
11.00	<i>Pauze</i>
11.20	Workshop deel 2: leercultuur + leerecosysteem & terugkoppeling
	Reflectie Ilya Zitter [expert leeromgevingen beroepsonderwijs]
12.30	Bezoek Kwartier Z & netwerklunch

- ✓ Keuzes vanuit onderbouwd kader
- ✓ Concrete handvaten & voorbeelden
- ✓ Van stage tot ruimere organisatie(s)
- ✓ Bezoek aan Kwartier Z

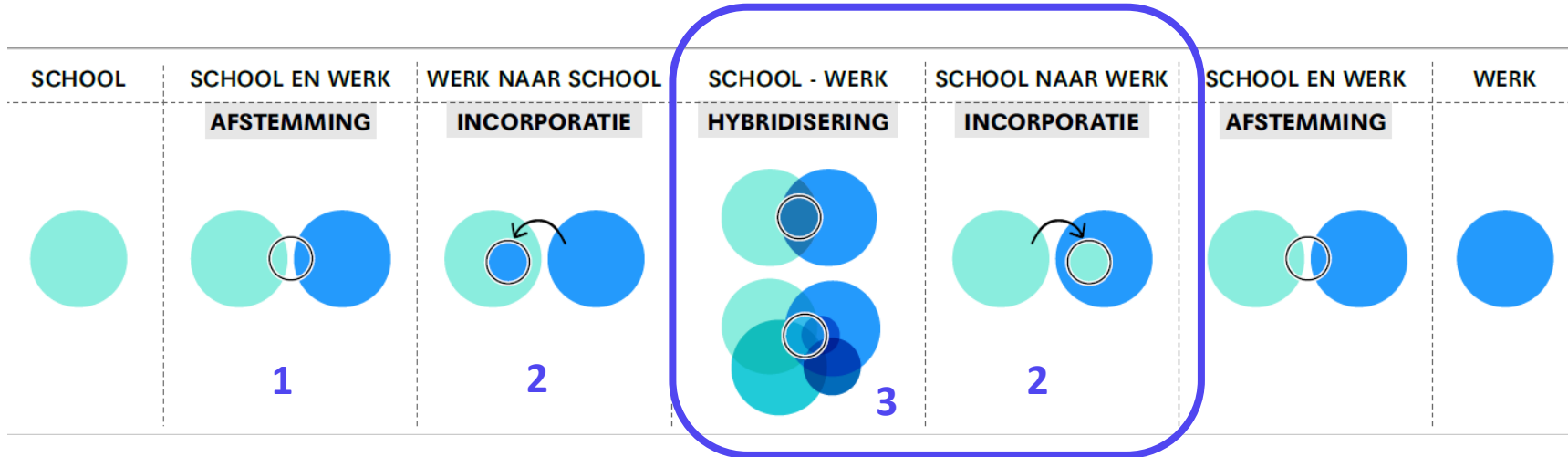
Onderwijs // werkveld

- Vaak focus op schoolse leren/context
- (Losse) vaardigheden op school
echte complexiteit in de praktijk
>> kern van leeromgeving blijft gesplitst...
- Werkplek als plek OM TE leren, maar beperkt werkplekLEREN
- HLO = **meer authentieke & ervaringsgerichte leerkanen op grensvlak onderwijs - werkveld**

→ = onderwijs & werkveld werken intensief & gelijkwaardig samen; leren & werken loopt door elkaar

Hybride leeromgevingen

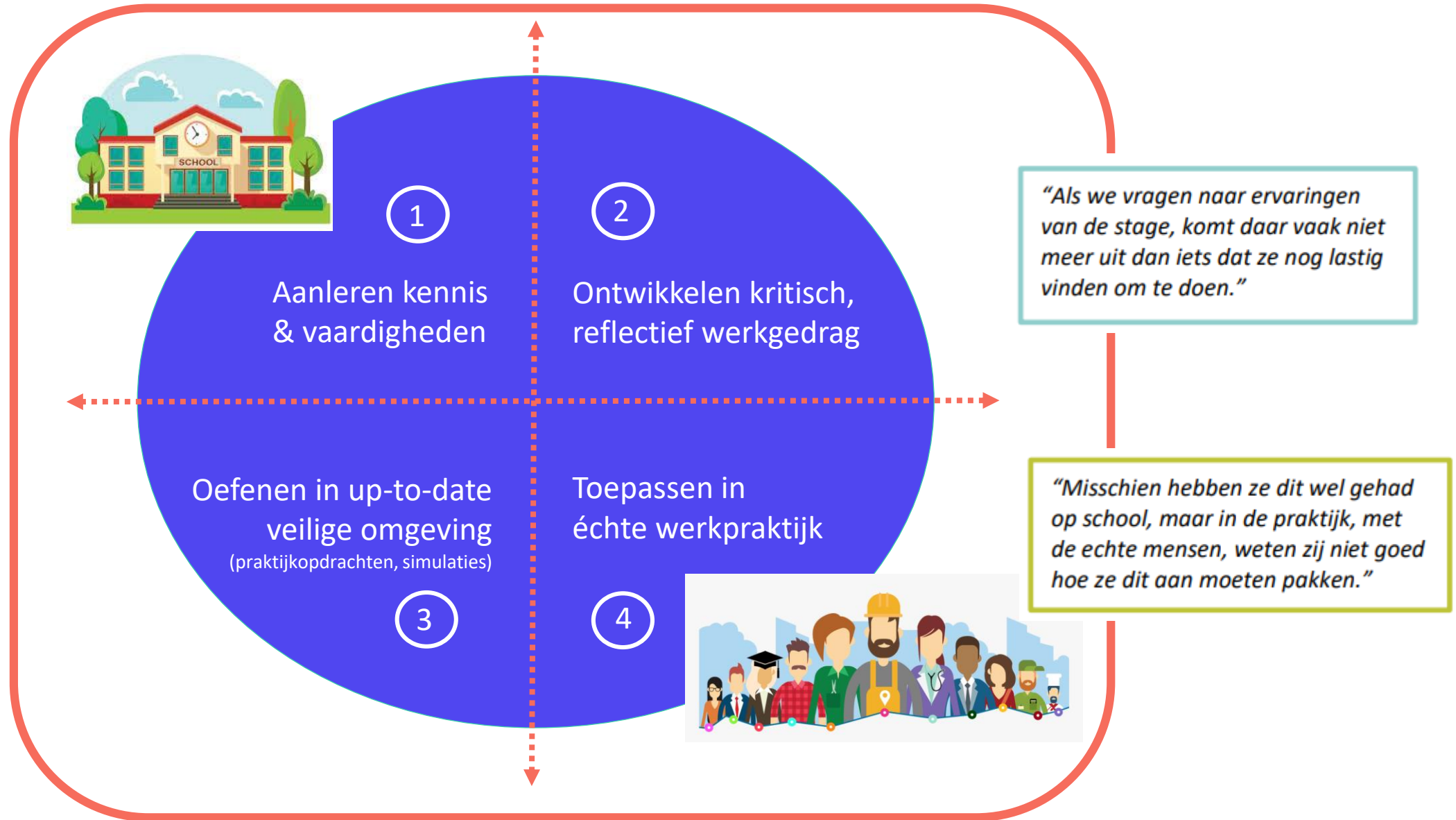

- vb. 1: leerkracht en mentor maken afspraken over stage
- vb. 2: zorgvrager deelt ervaringen in de klas / leerkracht verzorgt met leerling zorgvrager op stage
- vb. 3: laatstejaars nemen een zorgafdeling over
onder begeleiding van leerkrachten én mentoren

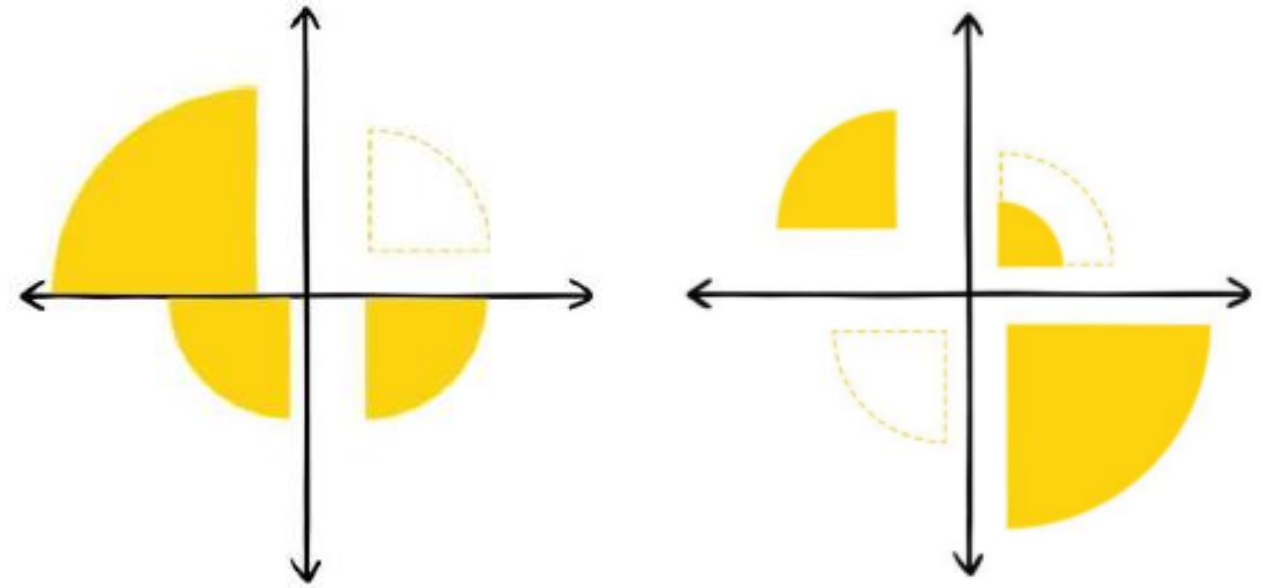
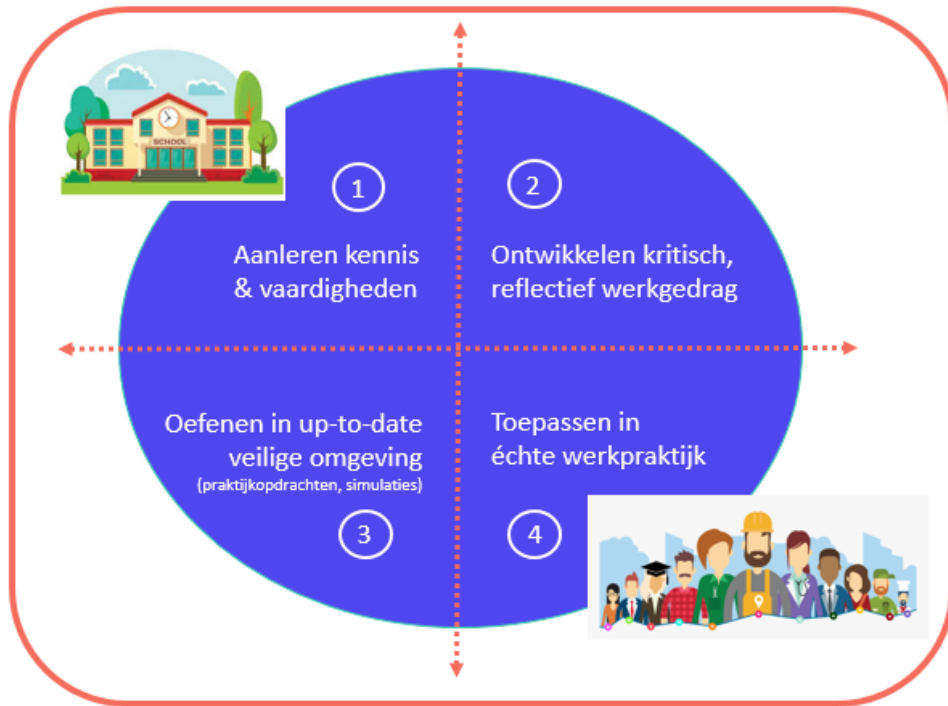
Model: hybride leeromgevingen

[Zitter, Hoeve & de Bruijn, 2016]

[Filmpje: HLO model in 4 minuten](#)

Ontwerpmodel: hybride leeromgevingen

GHLOBO: leergemeenschappen zorg & logistiek

Leergemeenschap

ZORG

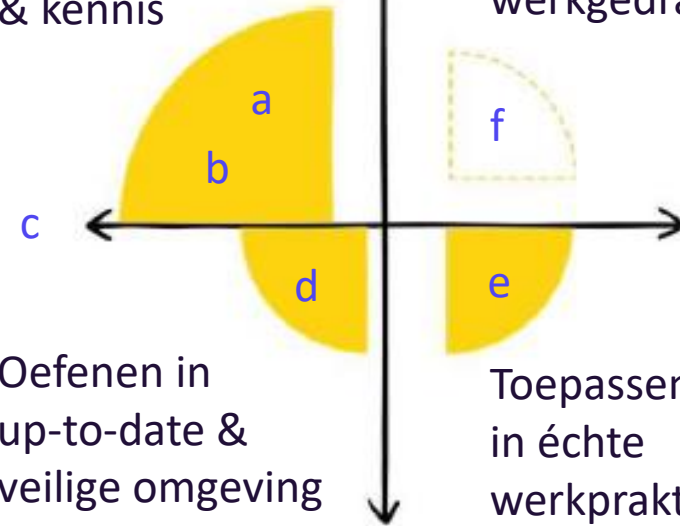
Diagnoserapport

- a) LIn brengen grootste aantal uren door **op school** en dus niet in de realistische praktijk.
- b) Op school **vaak losse taken met focus op aanleren uitvoerende taken**. Niet altijd aansluiting bij (veranderende) beroepspraktijk.
- c) **Realiteit van de zorgvrager** in te beperkte mate ingebed in leren op school. Enkel tijdens stages met echte zorgvrager in contact.
- d) **Rollenspellen en simulaties** komen aan bod. Uitdaging ligt in: uitvoeren handelingen in logische volgorde, binnen reëel tijdsplan, rekening houdend met **zorgvrager**.
- e) LIn draaien mee in de praktijk. De mate waarin LIn ruimte krijgen om **fouten te maken**, extra te oefenen of nieuwe dingen uit te proberen is sterk afhankelijk van de stageplek.
- f) **Reflectie** over opgedane stage-ervaringen komt nog te weinig aan bod en zou meer gestimuleerd kunnen worden.

Aanleren
vaardigheden
& kennis

Ontwikkelen
kritisch reflectief
werkgedrag

Oefenen in
up-to-date &
veilige omgeving

Toepassen
in échte
werkpraktijk

<https://deweaver.nl/over-de-wever/innovatie/m-zic>

Home / Over De Wever / Innovatie / m-ZIC

De Wever heeft vier zorginnovatiecentra (ZIC).

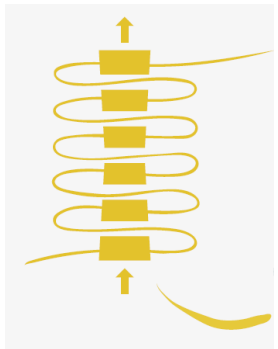
In 2007 zijn we begonnen met een zorginnovatiecentrum (ZIC) in De Hazelaar. Inmiddels hebben we binnen De Hazelaar twee zorginnovatiecentra: ZIC Miro en ZIC Rietveld. In oktober 2012 zijn, vanwege positieve evaluaties, twee zorginnovatiecentra geopend in Damast: ZIC Spinnewiel en ZIC Weefkam. De ZIC's hebben zich doorontwikkeld tot een Multidisciplinair ZIC, waarbij alle betrokkenen: behandelaars, V&V medewerkers en hun studenten samen leren en innoveren. Sindsdien is de naam veranderd in m-ZIC. In het najaar van 2017 is ook een zorginnovatienetwerk (ZIN) gestart bij De Wever Thuis. Dit is een 'virtuele afdeling': studenten lopen stage in meerdere teams van De Wever Thuis: wijkteam Noord 1 en 2, dagbehandeling en -verzorging en het Mobiel Zorg Team.

'werkplekbegeleiders' = + - 'mentoren'
ZIC = zorginnovatiecentrum

Wat zien we al? Naar (meer) hybride leeromgevingen | vanuit 5 perspectieven

Inhoud	Sociaal	Ruimte	Tijd	Materieel
Waar leid je voor op? Wat zijn passende leer- en werktaken? Welke plaats neemt stage in?	Met wie wordt er geleerd en gewerkt? Welke rollen? Samenwerkingsvormen?	In welke (fysieke/digitale/...) ruimtes wordt er geleerd en gewerkt?	Wanneer wordt er geleerd en gewerkt?	Welke middelen en tools ondersteunen leren en werken? Hoe inzetten?

Inhoud

Sociaal

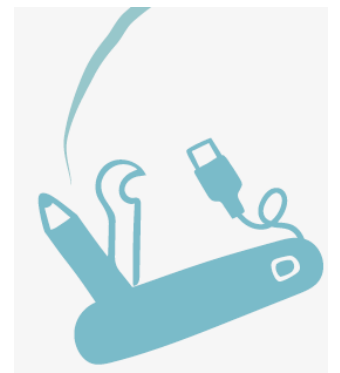
Ruimte

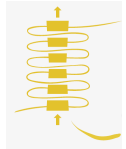
Tijd

Materieel

Naar meer hybride leeromgevingen | vanuit 5 perspectieven

Inhoud

Waar leid je voor op? Passende leer- en werktaken? Plaats stage?

- **Leerdoelen gezamenlijk formuleren, ook vanuit werkveld**
- **Samen bespreken en faseren: op welke taken leerlingen inzetten in werkveld?**
- Inspelen op regionale vraagstukken
- Werken met 'hybride' materiaal, casussen en thema's vanuit werkveld op school, in simulatieruimtes,...
- ...

Sociaal

Ruimte

Tijd

Materieel

Naar meer hybride leeromgevingen | vanuit 5 perspectieven

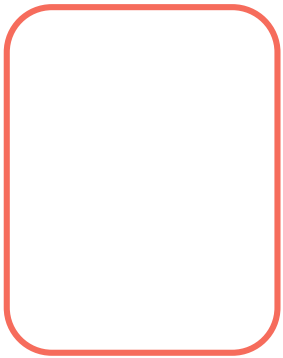

Sociaal

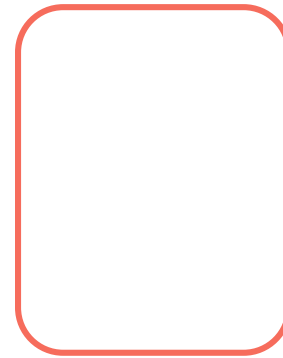
Met wie geleerd en gewerkt? Rollen?

- Heel wat **zorgvragers** ook graag betrokken bij leerproces
- **Bewuste overbezetting** van leerlingen
- **Duidelijk(e) afspraken(kader) en verwachtingen** vastleggen
- **'Brugmomenten'**: leerkrachten & mentoren meer contact: samen op afdeling begeleiden + lesgeven, mentor-intervisie en netwerking, mentorenoverleg op school,...
- Zorginstelling naar school: docentstages
- Hybride docent, duabaan
- ...

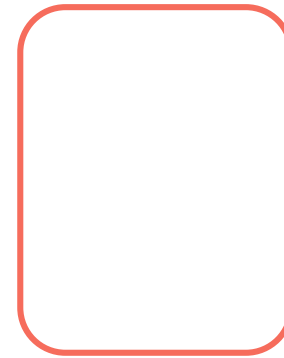
Inhoud

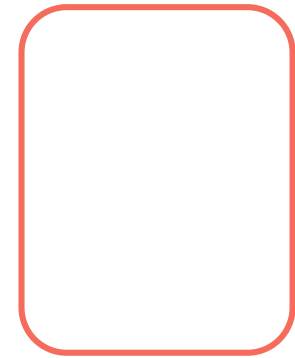
Ruimte

Tijd

Materieel

Naar meer hybride leeromgevingen | vanuit 5 perspectieven

Ruimte

In welke (fysieke/digitale,...) ruimtes wordt er geleerd en gewerkt?

- *Third spaces*, tussenpraktijken, bv. wijk, simulatieruimtes,...
- **Leerkracht geeft (deel van) praktijkles op werkplek**
- **Scholen mogen gebruik maken van ruimtes en faciliteiten van zorg**
- ...

Inhoud

Sociaal

Tijd

Materieel

Simulatieruimtes

aanbod voor werkveld én onderwijs

- [Zorgethisch lab, deSpiegeling](#) - HIVSET (Lille)
 - focus op beleven en ervaren als zorgvrager; zorgethiek
 - (schoolbezoeken via [RTC Antwerpen](#))
- [Simulatiecentrum zorg - Thomas More](#) (Turnhout)
 - woonkamer, verloskamer en ziekenhuiskamer
 - scenariotraining gecombineerd met opnames
- [Kwartier Z](#) (Wilrijk)
 - uitgerust appartement thuiszorg en polyvalente ruimte
 - scenario's vanuit 'hybride' aanpak
- [Open Zorglab](#) - Stedelijk Onderwijs (Stuivenbergsite, Antwerpen)

Naar meer hybride leeromgevingen | vanuit 5 perspectieven

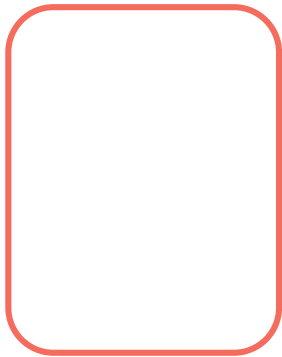

Tijd

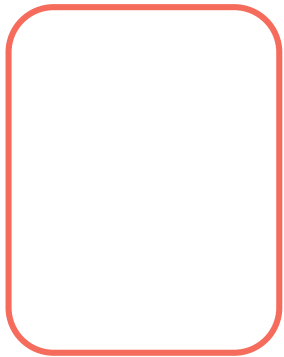
Wanneer wordt er geleerd en gewerkt?

- **School sneller naar zorg:** bv. mini-/inleefstages, sneller voeling met beroep (bv. oefenen op contact zorgvrager tijdens eet-uitdeelmomenten)
- Herdenken rooster in functie van ritmes van leren en werken: blok- of lintstages?
- Beroepsgerichte vakken clusteren: meer meebewegen met beroepspraktijk + in projecten werken (vakoverschrijdend)
- ...

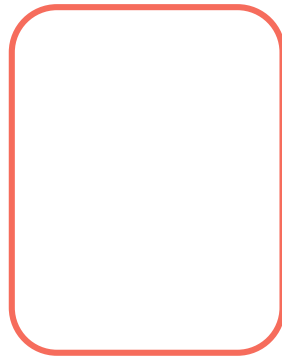
Inhoud

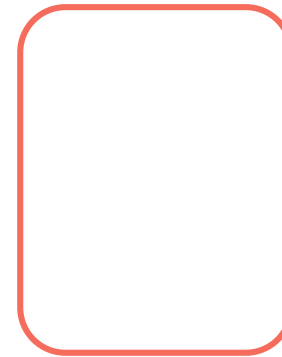
Sociaal

Ruimte

Materieel

Naar meer hybride leeromgevingen | vanuit 5 perspectieven

Materieel

Welke middelen en tools ondersteunen leren en werken? Hoe inzetten?

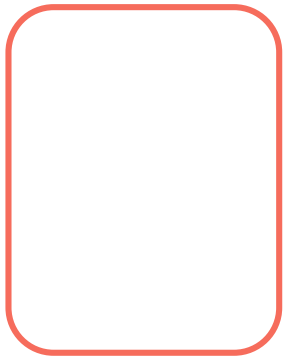
- **Multigebruik van materiaal** (bv. oudersdomspak, reanimatie via [RTC](#))
- Reflectieweb om gezamenlijke/triale reflectie te ondersteunen
- **Welk materiaal of producten komen leerlingen zelf tegen op werkplek?**

...

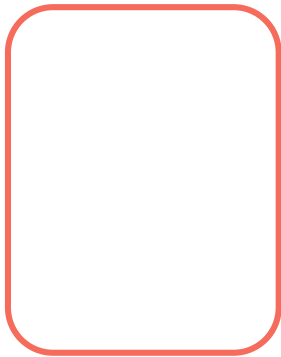

Leerlingen leren om expliciet verschillen /problemen op grensvlak in vraag te stellen

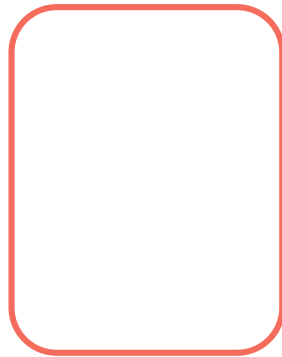
Inhoud

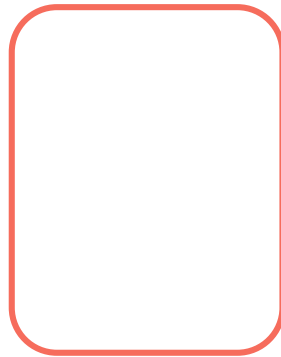
Sociaal

Ruimte

Tijd

Naar meer hybride leeromgevingen...

- 1) Waar wil je vanuit je organisatie meer op inzetten?
- 2) Waar zie je de grootste uitdagingen?

tijd
middelen

- 3) Waar hebben wij nog niet aan gedacht?

Wifi: 'Hotspot PA'
[geen paswoord nodig]

Workshop | ontwikkeld materiaal

Procesbegeleiding door **KdG**
Karel de Grote Hogeschool

- Groep ● naar zaal Rio [Nele]
- Anderen blijven hier [Kendra]

Leergemeenschap Zorg

- Co-creatie
- Onderwijs, werkveld & gesimuleerd leren
- Materiaal ontwikkelen
- Processen van hybridisering op gang brengen

Focus van de leergemeenschap zorg

Interactie stimuleren tussen (echte) zorgvrager en leerling

- Hoe heb je het deelnemen aan de leergemeenschap ervaren?
- Op welke manier was het kader van HLO een meerwaarde?

 GHLOBO

Indrukken/reflecties op output leergemeenschap?

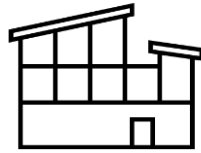
Werkveld

Onderwijs

Beleid

Leerfiche:

Interactie stimuleren tussen (echte) zorgvrager en leerling

Doelen werkveld

Leerplan/ BK's

Opbouw

Leeractiviteiten school

Leeractiviteiten werkplek

Gesimuleerd leren

Focus soft skills

Leermaterialen

Reflectie

Evaluatie

Van leerfiche naar 'student journey'

Interactie stimuleren tussen (echte) zorgvrager en leerling

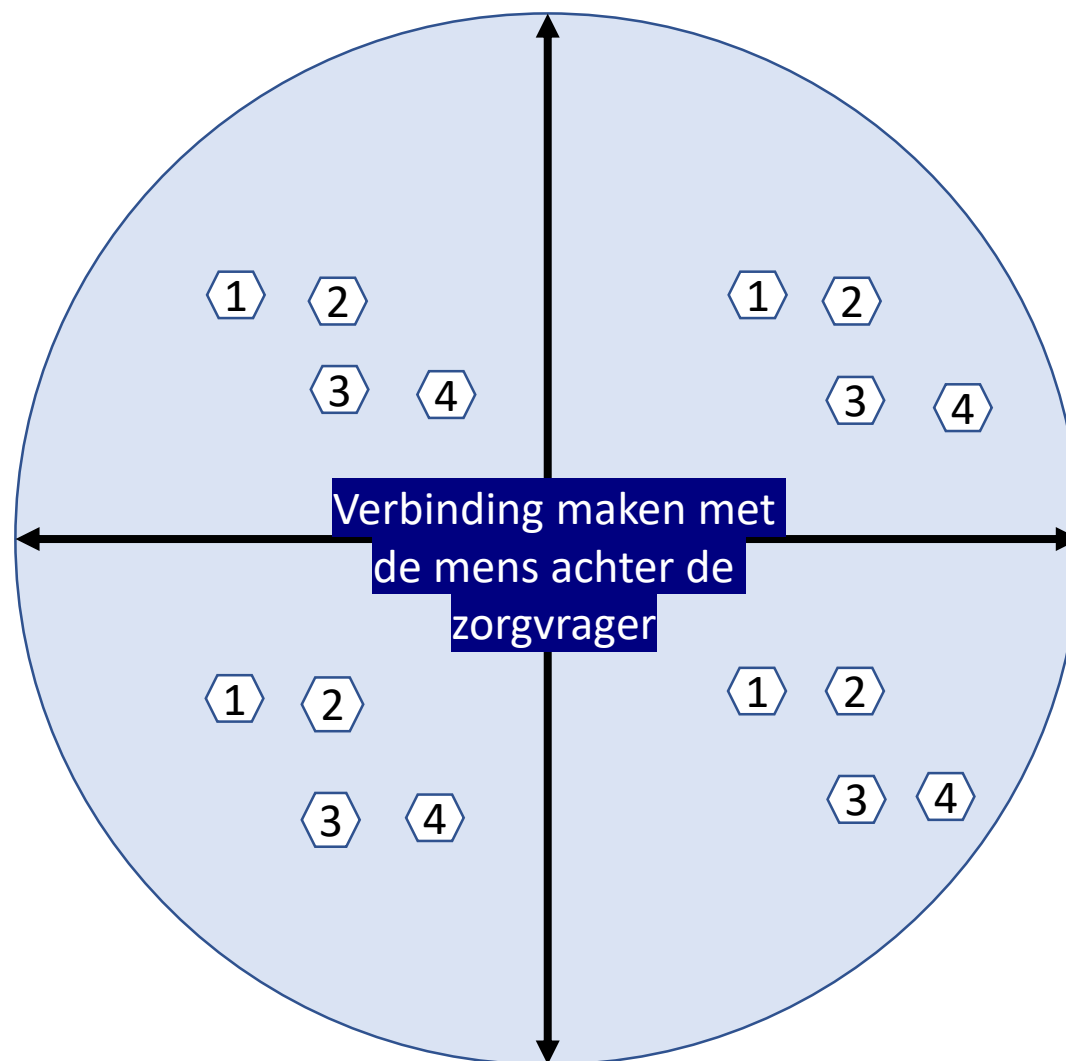

Toekomstige zorgverleners...

- 4 gaan op een positieve en empathische manier om met zorgvragers.
- 3 durven in interactie treden met zorgvragers;
- 2 hebben een concreet zicht op de zorgvrager als persoon en de mogelijke gelijkenissen en verschillen tussen zorgvragers;
- 1 hebben inzicht in de eigen mentale en fysieke gezondheid en de impact hiervan op de zorgvrager;

Aanleren van kennis en vaardigheden

Ontwikkelen van kritisch, reflectief werkgedrag

Oefenen in up-to-date veilige omgeving

Toepassen in échte werkpraktijk

(Toekomstige) zorgverleners...

- 1 Hebben inzicht in de eigen mentale en fysieke gezondheid en de impact hiervan op de zorgvrager;
- 2 hebben een concreet zicht op de zorgvrager als persoon en de mogelijke gelijkenissen en verschillen tussen zorgvragers;
- 3 durven in interactie treden met zorgvragers;
- 4 gaan op een positieve en empathische manier om met zorgvragers.

Opdracht

Welke leeractiviteiten ondernemen jullie al om interactie te stimuleren tussen zorgvrager en leerling?

1. Individueel

Welke (leer)activiteiten worden ondernomen binnen welk vlak?

⇒ Post its

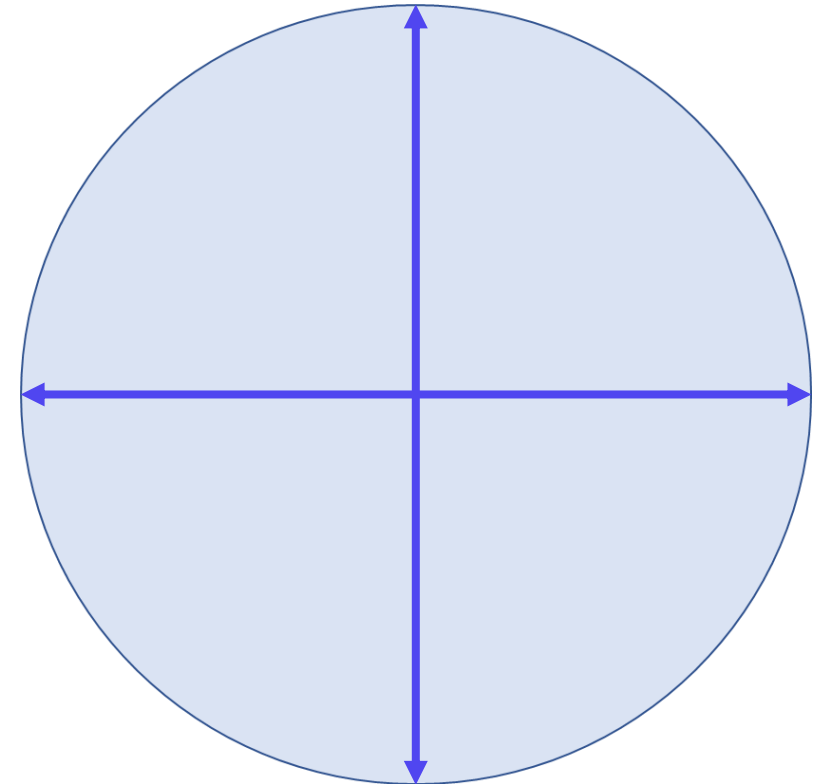
⇒ Noteer nr van doel bij elke activiteit op de post it.

2. Uitwisseling

Binnen welke vlakken wordt aan welke doelen gewerkt?

Waar ligt nog ontwikkelruimte?

Welke conclusies trekken jullie?

Enkele tools

- De geluksdriehoek
- De doelzoeker
- Het reflectieweb

Uitwisseling

Hoe kunnen deze tools ingezet worden in de verschillende vlakken van het model?

De geluksdriehoek (Vlaams Instituut Gezond Leven, 2020)

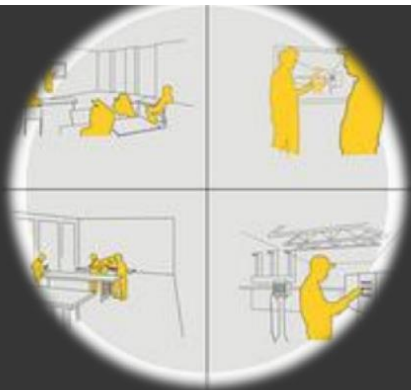
<https://www.gezondleven.be/themas/mentaal-welbevinden/geluksdriehoek>

Doelzoeker (Vlaams Patiëntenforum, 2021)

<https://vlaamspatientenplatform.be/nl/doelzoeker>

Het reflectieweb

Aan de slag met ...

Het reflectieweb

Focus op gespreksthema

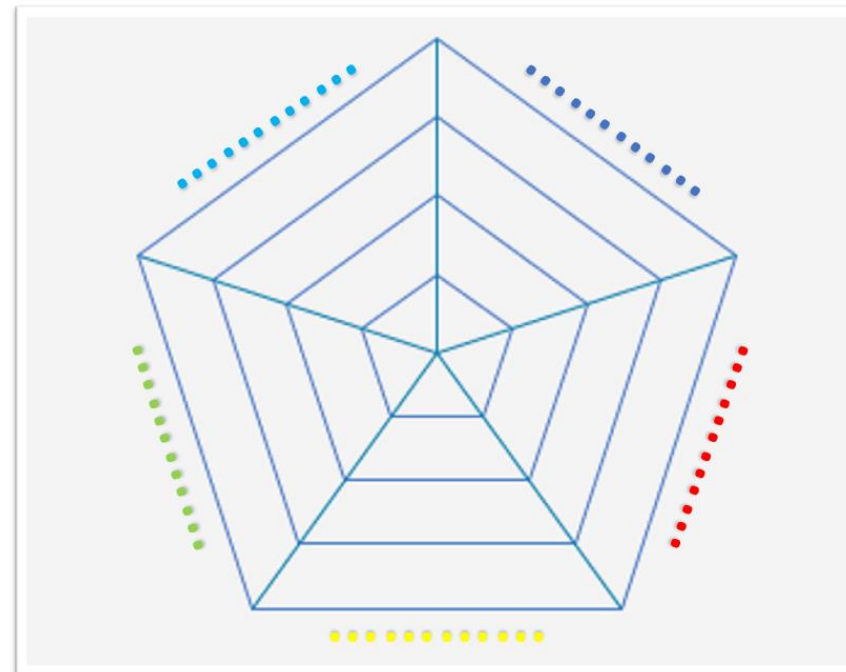
tip 1: Maak een beperkt aantal keuzes qua gespreksthema's die je wil inzetten op het reflectieweb.

tip 2: Via doorklikken op deze figuren kom je op websites die inspiratie bieden voor gespreksthema's binnen de zorg

tip 3: Stel samen criteria op rond 'Wat hoor ik? Wat zie ik?'

Het reflectieweb

.....
↑
Vul hier je naam in.

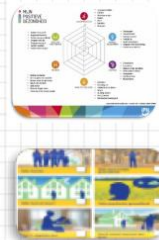

.....
↓
Hier vul je de gespreksthema's in.

Inschalen dicht bij midden?
↓
Ik wil het kunnen, maar het lukt nog niet.

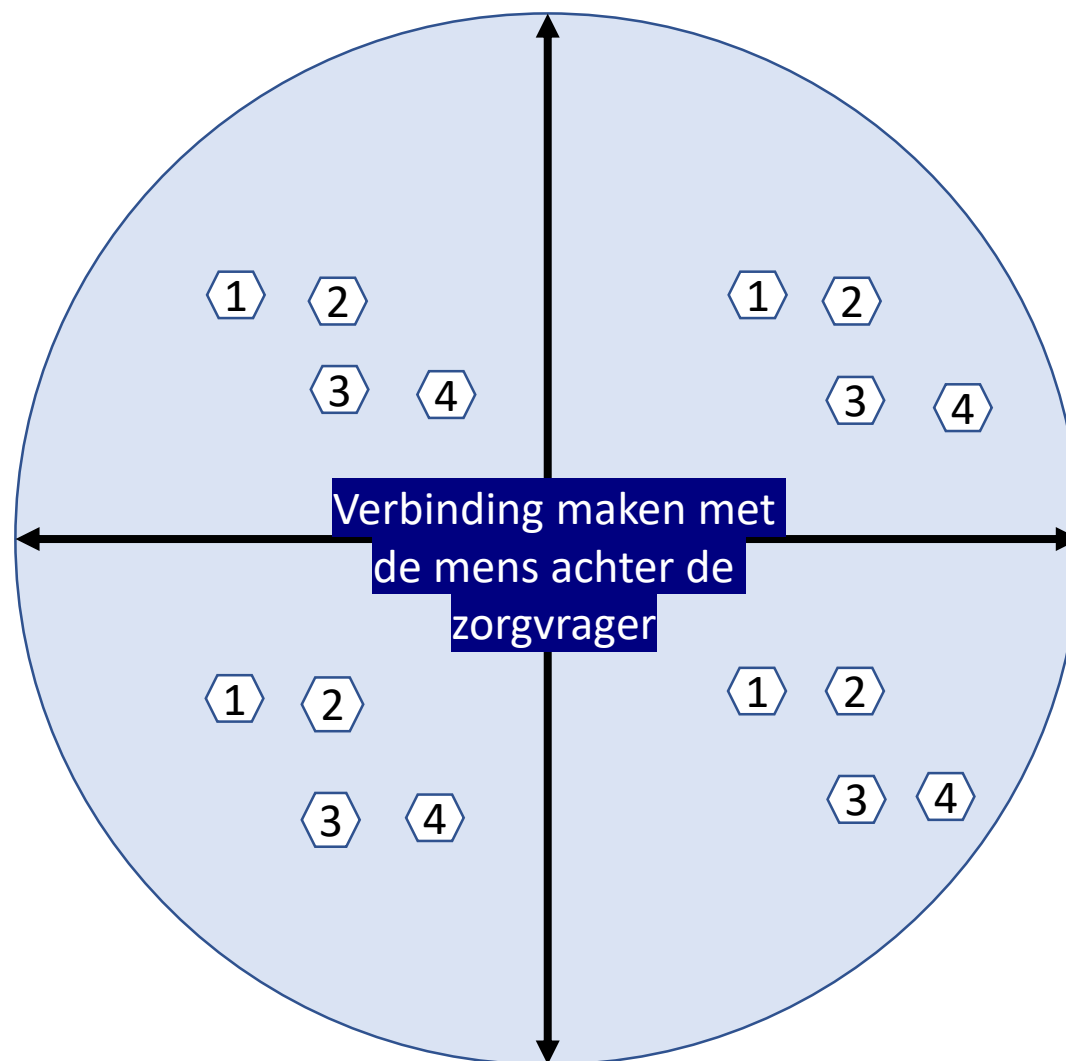
Inschalen buitenste laag?
↓
Ik doe dit zelfstandig en zonder twijfelen.

Onderwerp van dit reflectieweb:

Aanleren van kennis en vaardigheden

Ontwikkelen van kritisch, reflectief werkgedrag

Oefenen in up-to-date veilige omgeving

Toepassen in échte werkpraktijk

(Toekomstige) zorgverleners...

1. Hebben inzicht in de eigen mentale en fysieke gezondheid en de impact hiervan op de zorgvrager;
2. hebben een concreet zicht op de zorgvrager als persoon en de mogelijke gelijkenissen en verschillen tussen zorgvragers;
3. durven in interactie treden met zorgvragers;
4. gaan op een positieve en empathische manier om met zorgvragers.

De geluksdriehoek:

- [E-learning module](#): kennismaking met de [theorie](#)
- Reflectie in de klas over eigen mentale en fysieke gezondheid en de impact ervan op hun rol als zorgverlener

Doelzoeker

- Toepassing van de [Doelzoeker](#) op zichzelf

Zorg door de ogen van de patiënt:

- Opdracht bij [inhoudelijke tekst](#)
'Wat nemen IIn uit dit artikel mee naar de praktijk?'

Goed in gesprek

- [E-learning module](#) 'goed in gesprek' en 'communiceren in de zorg'.
- [Video's](#) met casussen

De doelzoeker

- Toepassing van de [Doelzoeker](#) op medeleerlingen

Het reflectieweb

- Opstellen van een gesprekswijzer aan de hand van verschillende thema's

Aanleren van kennis en vaardigheden

2

Meet & greet

- LIn gaan in gesprek met lIn van een ander leerjaar, bv. 7^e jaars. Vooraf interview voorbereiden over hoe ze de rol van zorgverlener ervaren.
- LIn stellen elkaars grootouders voor. Vooraf bevragen welke grootouders willen meewerken. (Evt ook grootouders van leraren binnen het schoolteam)
- LIn participeren aan activiteiten van organisaties zoals bv. Okra, De Dorpel Herentals, dienstencentra, sportdienst van de stad (bv. Seniorengym), ziekenzorg, mantelzorg, enz.

3

De Doelzoeker

- Toepassing van de Doelzoeker op simulanten of personen uit Meet & greet.

4

Het reflectieweb

- Toepassing van de opgestelde gesprekswijzer op simulanten of personen uit Meet & greet.

Oefenen in up-to-date veilige omgeving

1

2

3

4

1

De geluksdriehoek

- Reflectie bij start van de praktijk over eigen mentale en fysieke gezondheid en de impact ervan op hun rol als zorgverlener

2

Zorg door de ogen van de patiënt

- Opdracht bij [inhoudelijke tekst](#) 'Wat nemen IIn uit dit artikel mee naar de praktijk?' 'aftoetsen aan 'Waarop hebben IIn specifiek ingezet tijdens de praktijk?' 'Welke aspecten zijn voor de zorgvrager waarmee ze geconfronteerd worden in de praktijk belangrijk?'

3

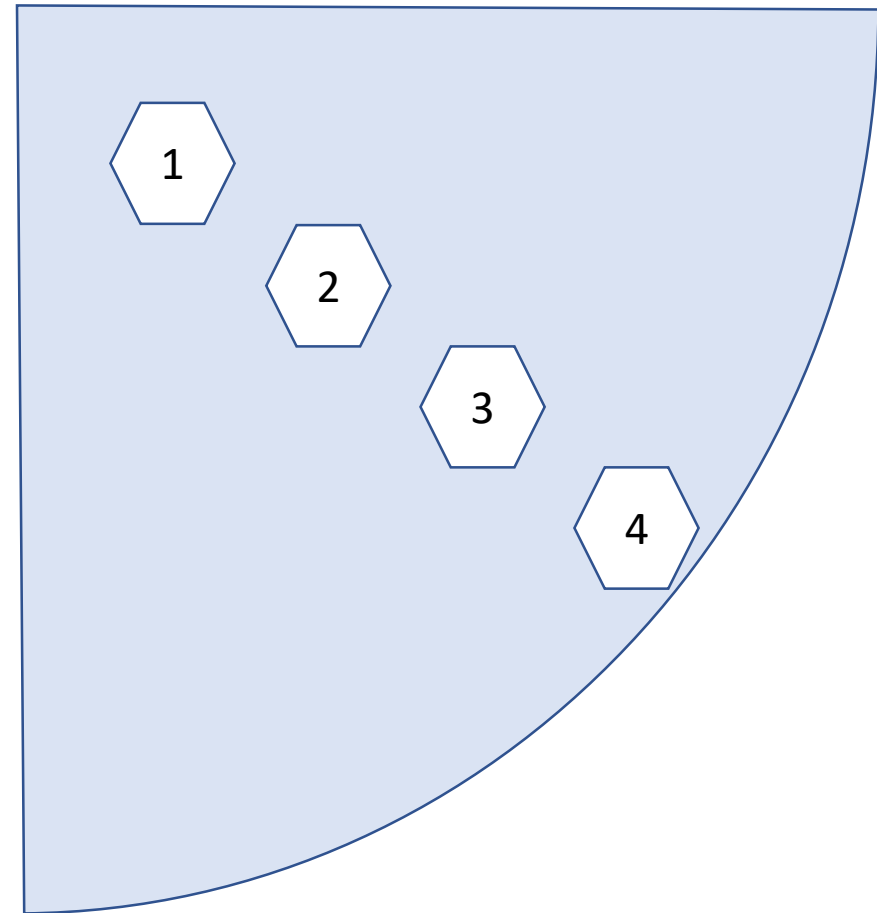
De Doelzoeker

- Toepassing van de Doelzoeker zorgvragers in de praktijk.

4

Het reflectieweb

- Toepassing van de opgestelde gesprekswijzer op zorgvragers in de praktijk

Toepassen in échte werkpraktijk

De luisterthermometer

- De [luisterthermometer](#) kan ingevuld worden door:
 - De leerling zelf na observatie video-opname van gesprek
 - Een medeleerling als observator
 - Een mentor als observator

ABCD-reflectiemodel

- Kan ingevuld worden door de leerling zelf

T-kaart

- Kan ingevuld worden door de leerling zelf, de leerkracht, de mentor

Ontwikkelen van kritisch, reflectief werkgedrag

1

2

3

4

Indrukken/reflecties op output leergemeenschap?

Werkveld

Onderwijs

Beleid

Terugkoppeling & inspiratie

Moderator: **Hans Gevers** | hoofd dienst Werk, Provincie Antwerpen

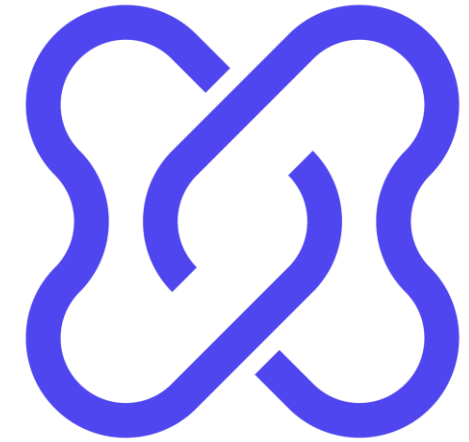
- **Els Tanghe** | lerarenopleider vakdidactiek zorg AP hogeschool & Universiteit Antwerpen & coördinator Centrum Nascholing Onderwijs
- **Sonja Mennen** | leerkracht Verzorging GO! FLX Campus Leopoldsburg & thuisverpleegkundige stad Beringen
- **Sandra Martens** | HR business partner i-mens
- **Annelies Postema** | onderwijsmanager Curio zorg en welzijn

ZORG

Opzet

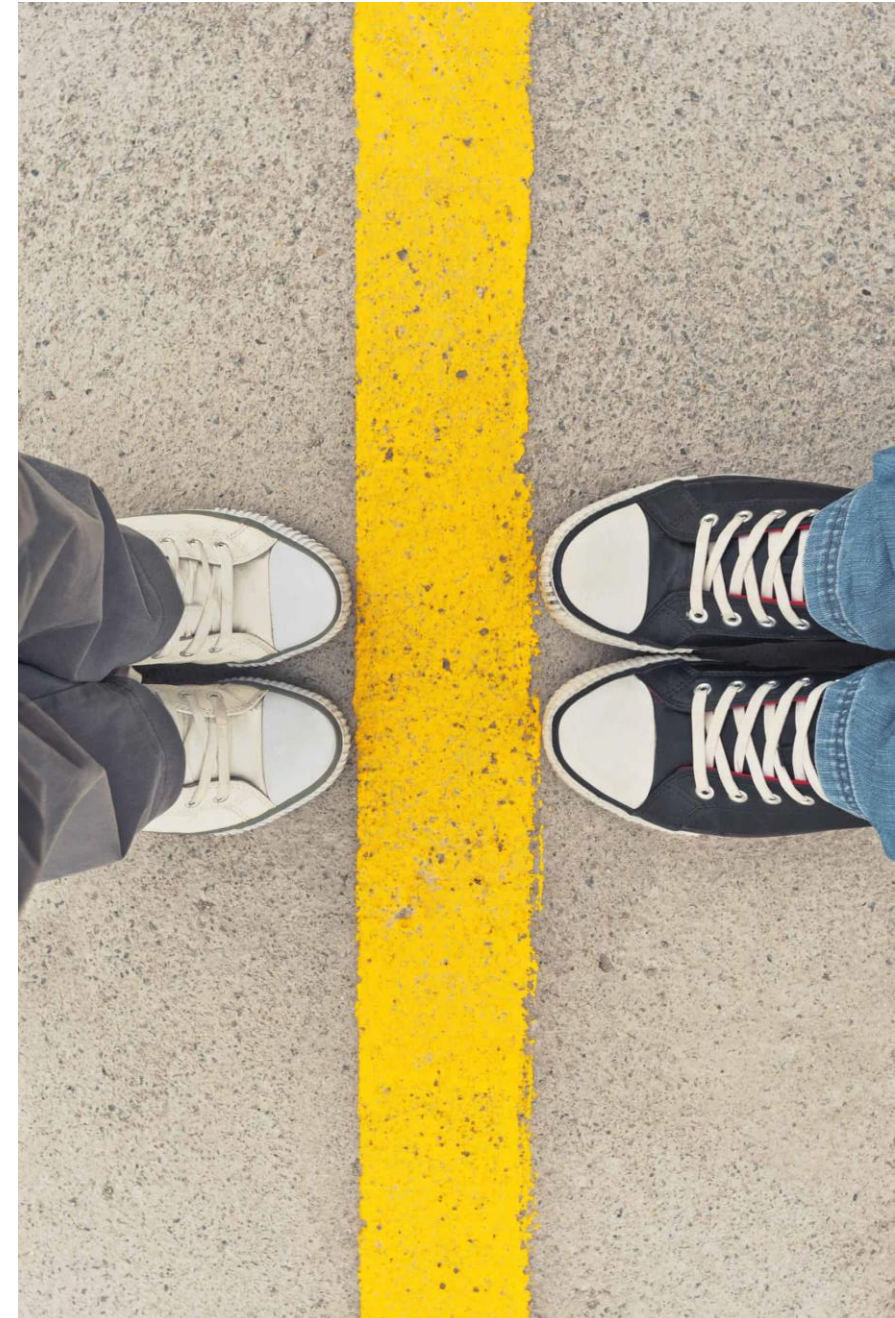
Timing	
9.30	Hybride leeromgevingen & model + inspiratie
10.00	Workshop deel 1: ontwikkeld materiaal & terugkoppeling
11.00	<i>Pauze</i>
	Workshop deel 2: leercultuur + leerecosysteem & terugkoppeling
	Reflectie Ilya Zitter [expert leeromgevingen beroepsonderwijs]
12.30	Bezoek Kwartier Z & netwerklunch

*In theorie is er
geen verschil
tussen theorie en
praktijk, in de
praktijk wel*

Onderwijs-werkveld: andere logica...

- Schoolse logica = focus op ondersteunen van individuele en sociale leerprocessen
- Werkveld logica = focus op optimaal verlopen van arbeids- en innovatieprocessen
- ❖ Andere logica's hebben impact op **tijd en ruimte voor leren + visie op leren**
- ❖ # logica's, tegenstellingen, dwars door sector heen; **maken dat sector uit zichzelf niet zo heel lerend is**

Werkplekleren...

- Werkplek niet automatisch een goede leerplek
- Leerlingen niet als ‘lerend’, maar als (extra) personeel “redders van de shift”
- Leerlingen die afhaken vanaf dat ze op de werkvloer komen
- De aandacht op de werkplek gaat vooral uit naar het werkproces. Het leerproces en de actieve begeleiding van de student staan op de tweede plaats
[Poortman et al., 2012; Virtanen, Tynjälä & Etelapelto, 2014]

Werkplekleren

- **Wie leert er?**
 - >> niet enkel de leerling/stagiaire...
- **Leercultuur** als voorwaarde voor werkplekleren...

In duo

- 1) Hoe wordt een **leercultuur gestimuleerd** binnen jouw organisatie? Waaraan zie je dat?
- 2) **Wat is er nodig** om binnen jouw organisatie (nog meer) een (warme) leercultuur te stimuleren?

Formeel leren
Informeel leren

- Sociaal
- Individueel
- Van objectieve bronnen

Types werkplekleren

Conditie leerklimaat

· Leerleiderschap

- Individuele verantwoordelijkheid en autonomie
- Kennisdeling
- Opportuniteiten om te leren
- Steun om te leren
- Ruimte om te leren

Leercultuur

Waarden en
overtuigingen

Veronderstellingen

Psychologische
Veiligheid

Samen expliciet maken van waarden
overtuigingen, motivatie,...

>> visie op leren

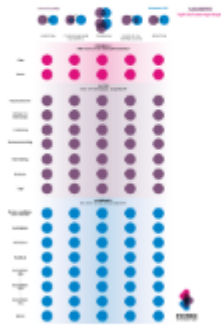
Scan hybride leeromgeving

- **Gemeenschappelijke taal:** waar hebben we het over als we praten over hybride leeromgevingen?
- **Inzicht:** waar sta je als opleiding/team/college in de samenwerking met het werkveld in de ontwikkeling van hybride leeromgevingen? Het instrument kan bij het ontwerpen en ontwikkelen van onderwijs behulpzaam zijn.
- **Ambitie bepalen:** waar staan we nu en waar werken we naar toe? Met welke aspecten willen we hybride leeromgevingen ontwikkelen? Het instrument kan helpen keuzes te maken.
- **Monitoringsinstrument:** verschillende praktijken op een eenduidige manier volgen en met elkaar vergelijken.
- **Impact op ondersteuning:** op basis van de gemaakte keuzes door colleges kunnen diensten hun ondersteuning hierop afstemmen en eventueel aanpassen.

	 Afstemming	 Incorporatie werkveld → school	 Hybridisering	 Incorporatie school → werkveld	 Afstemming
Leeragenda/visie	Overstap tussen school en werk vereenvoudigen	Onderwijs actueel houden en kennis maken met het werkveld	Complexe (maatschappelijke) vraagstukken multidisciplinair oplossen	Toekomstige werknemers opleiden	Netwerken en inspireren
Doelstellingen	Doel onderwijsinstelling centraal	Doel onderwijsinstelling centraal, werkveld draagt bij	Gezamenlijke doel en vraagstuk	Doel werkveld centraal, opleiding draagt bij	Doel werkveld centraal
Organisatievorm	Onderwijsinstelling initieert overleg	Samenwerkingsstructuur	Formele samenwerking	Samenwerkingsstructuur	Werkveld initieert overleg

Raamwerk Hybride Leeromgevingen

Speciaal ontwikkelde tool voor iedereen die aan de slag wil met het (door)ontwikkelen van een hybride leeromgeving.

naar het raamwerk

STRATEGISCH

Welke koers varen we met onze leeromgeving?

- Visie
- Missie

TACTISCH

Hoe is onze leeromgeving georganiseerd?

- Organisatievorm
- Bestuur en leiderschap
 - Facilitering
- Teamsamenstelling
 - Rolverdeling
 - Evaluatie
 - Tijd

G.R.O.E.I quick scan

Checklist voor het ontwikkelen van een impactvolle hybride leeromgeving

naar de quick scan

Gewenste situatie

Huidige situatie

OPERATIONEEL

Hoe geven we onze leeromgeving vorm?

- Kennis, vaardigheden en inhoud
 - Activiteiten
 - Artefacten
 - Feedback
- Beoordelen – wie
- Beoordelen – wat
- Beoordelen – hoe
 - Ruimte

[s://fontys.nl/Over-Fontys/Nieuwstonen-op/G.R.O.E.I-Quick-Scan.htm](https://fontys.nl/Over-Fontys/Nieuwstonen-op/G.R.O.E.I-Quick-Scan.htm)

Wanneer kan het raamwerk gebruikt worden?

Je kunt het raamwerk gebruiken als hulpmiddel bij het voeren van een gesprek over de hybride leeromgeving. Het dient de volgende vijf toepassingsgebieden:

- ✓ **Duiden:** Het raamwerk kan dienen bij het duiden van de leeromgeving. Het helpt een gezamenlijk beeld en taal te creëren: waar hebben we het over als we praten over hybride leeromgevingen?
- ✓ **Inzicht geven:** Het raamwerk kan inzicht geven in de fase waarin een hybride leeromgeving zich bevindt.
- ✓ **Ambitie bepalen:** Het raamwerk kan helpen bij het bepalen van de ambitie: waar willen we als hybride leeromgeving naartoe werken? Wat is ons ideaalbeeld?
- ✓ **Monitoren:** Het raamwerk kan helpen bij het in kaart brengen en verwoorden van (eventuele) ontwikkelingen naar een andere fase binnen het continuüm. Verschillende praktijken kunnen zo bovendien op eenduidige manier worden gevolgd en met elkaar vergeleken.
- ✓ **Ondersteunen:** Het raamwerk kan helpen duidelijk te maken waar of op welk aspect ondersteuning nodig is bij het (verder) ontwikkelen van een hybride leeromgeving.

Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT

human capital

Samenwerking tussen werkveld, onderwijs en onderzoek op het gebied van digitalisering

Hoe start ik een hybride leeromgeving op?

Waarom een hybride leeromgeving?

✓ [Bekijk alle geselecteerde resultaten](#)

Aanbevelingen

samenwerking
onderwijs en
bedrijfsleven

onderwijskundige
ontwerp

facilitaire
organisatie

activiteiten

financiering

Stel een samenwerkingsovereenkomst op tussen partijen waarin wederzijdse verwachtingen en verantwoordelijkheden worden overeengekomen en vastgelegd

Geef bedrijven de kans om zichzelf duidelijk te profileren in hybride leeromgevingen door zichtbaarheid en denk na over hoe je de student kan binden aan het bedrijf

Beperk de deelname vanuit bedrijven niet enkel tot opdrachtgeverschap, maar zorg dat je meer uit de samenwerking haalt

Reflecteren op samenwerking

Praatplaat

Datum:

Ambitie

- We hebben expliciet met elkaar uitgesproken wat onze gezamenlijke ambitie is.
- Deze ambitie is zowel prikkelend en uitdagend als realistisch.
- We bespreken regelmatig de ambitie en bepalen of deze bijgesteld moet/kan worden.
- Onze achterban (bestuurders, docenten, leerlingen/studenten) kent en steunt deze ambitie.

Onderbouw en licht toe:

Belangen

- We voeren een open gesprek over onze belangen.
- We tonen oprechte interesse in elkaars belangen.
- Wat we halen en brengen is voor elke partner voldoende in balans.
- Het samenwerkingsverband creëert meerwaarde voor onze doelgroep.

Onderbouw en licht toe:

Relatie

- We besteden tijd en aandacht aan de kwaliteit van groepsprocessen.
- Het gedrag dat we tonen draagt bij aan het onderling vertrouwen.
- Eventuele conflicten worden constructief besproken.
- De wijze waarop we leiderschap hebben vormgegeven wordt geaccepteerd en gewaardeerd.

Onderbouw en licht toe:

Organisatie

- De organisatievorm die we hebben gekozen staat in goede verhouding tot de gewenste ambitie.
- De organisatievorm draagt bij aan een duurzame samenwerking.
- Er is voldoende draagvlak bij onze achterban.
- Het mandaat is goed geregeld en er kan daadkrachtig worden besloten.

Onderbouw en licht toe:

Proces

- De rolverdeling en processtappen in de samenwerking zijn helder en doordacht.
- We weten in welke fase van het proces we ons bevinden.
- Er is een goede balans tussen aandacht voor het proces en aandacht voor het resultaat.
- We evalueren onze samenwerking.
- We evalueren de voortgang op resultaten.

Onderbouw en licht toe:

Inspiratiekompas

Technologische innovaties, meer regionale verantwoordelijkheid, vergrijzing en vele andere ontwikkelingen vragen om een nieuwe aanpak van zorg en welzijn. Om professionals met andere taken en competenties. Om een betere aansluiting tussen onderwijs en zorg- en welzijnsinstellingen. Daarvoor is duurzame samenwerking in de regio tussen zorg- en welzijnsaanbieders, onderwijsinstellingen en lokale overheden nodig.

Het vmbo speelt hierin een belangrijke rol, zodat toekomstige professionals goed toegerust zijn en iedereen in ons land de best mogelijke zorg kan krijgen.

Het inspiratiekompas is bedoeld als hulpmiddel voor de invulling van de thema's en de onderliggende activiteiten die de regio wil uitvoeren.

1 Samenwerking in de keten

Om te komen tot een toekomstbestendig vmbo Zorg en Welzijn is het van groot belang dat het vmbo samenwerkt met andere vmbo-scholen, het primair onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. In hoeverre kan er samengewerkt worden op het gebied van...?

- Doorlopende leerlijnen
- Het gezamenlijk organiseren van faciliteiten
- Uitwisseling van docenten en instructeurs
- Gezamenlijke ontwikkeling van het onderwijs

2 Samenwerking met zorg- en welzijnsinstellingen

Aansluiten op de vraag vanuit de regionale arbeidsmarkt, de praktijk binnen de school halen en leerlingen ervaringen laten opdoen binnen het werkveld is essentieel voor het aantrekkelijk(er) maken van zorg en welzijn. In hoeverre gaat de regio gezamenlijk met het werkveld...?

- Onderwijs buiten de school organiseren
- Gebruikmaken van (technische) faciliteiten
- Personeel uitwisselen
- Docenten professionaliseren
- Onderwijs ontwikkelen

5 Loopbaan- en begeleidingsactiviteiten (LOB)

Met de intensivering, versterking en verbetering van zorg en welzijn in LOB kunnen leerlingen beter gemotiveerde keuzes maken. In hoeverre kan de regio gezamenlijk werken aan...?

- LOB-activiteiten
- Het versterken van de rol van docenten binnen LOB
- Het betrekken van ouders
- De beeldvorming van het vmbo Zorg en Welzijn

3 Professionalisering

Professionalisering van docenten is cruciaal om het vmbo Zorg en Welzijn aantrekkelijker en daarmee duurzamer te maken. In hoeverre kan de regio gezamenlijk werken aan...?

- Bijscholing van docenten en instructeurs
- Inhoudelijke samenwerking tussen de vmbo-profielen
- Docentstages
- Leren en ontwikkelen

4 Onderwijsinnovatie

Om het vmbo toekomstbestendig te maken en de keuze voor een opleiding binnen Zorg en Welzijn te stimuleren is het noodzakelijk te werken aan innovatie van het onderwijs. In hoeverre kan de regio gezamenlijk werken aan...?

- Het gebruik van nieuwe technologieën in lessen
- De ontwikkeling van innovatieve keuzevakken en vakinhoud
- Het beroepsgericht vormgeven van de theoretische leerweg
- Didactische vernieuwing

7 Overige thema's?

De zes genoemde thema's kunnen richting geven, maar zijn niet uitputtend. Om goed aan te sluiten op de regionale uitdagingen zijn er wellicht nog regio-specifieke thema's te benoemen. Deze kunt u zelf invullen. In hoeverre kan de regio samenwerken aan...?

-
-
-

Bijlage 1

Checklist voor het ontwikkelen en gezamenlijke evaluatie van een impactvolle hybride leeromgeving

1. Vragen om gezamenlijke ambitie en beoogde opbrengsten te ontwikkelen:

- Wat zijn wederzijdse verwachtingen en gezamenlijke belangen bij de interorganisatorische samenwerking? Wat is de meerwaarde voor afzonderlijke partijen bij de samenwerking?
- In hoeverre is het duidelijk wat de doelstelling is van onze hybride leeromgeving? Wat is onze beoogde impact? En waar meten we die impact aan af?
- Welke mensen en middelen hebben we nodig om onze gedeelde ambitie te realiseren?

2. Vragen om ondersteunende besluitvormings- en samenwerkingsprocessen te ontwikkelen:

- Hoe sturen wij de hybride leeromgeving aan vanuit gezamenlijkheid en realiseren we gelijkwaardigheid in de samenwerking?
- Wat vinden we belangrijk in de wijze waarop we binnen de hybride leeromgeving samenwerken en hoe pakken we dat aan? Welke ondersteunende (communicatie)structuren willen we hiervoor inrichten?

- In hoeverre zijn verantwoordelijkheden en rollen duidelijk belegd binnen de hybride leeromgeving en past de verdeling van taken en verantwoordelijken bij de talenten van betrokkenen?

3. Vragen om de inzet van sleutelfiguren binnen een hybride leeromgeving te bevorderen:

- Zijn er voldoende sponsors van de hybride leeromgeving? Zo ja, wie zijn dit en hoe houden we hen betrokken?
- Waaraan herkennen wij sleutelfiguren in onze hybride leeromgevingen?
- Zijn rollen en basiswerkzaamheden hoofdzakelijk bij één persoon belegd of is dit verdeeld over meerdere personen?
- Hoe kunnen we sleutelfiguren ondersteunen in hun rol en professionele ontwikkeling?

4. Vragen om het collectieve leerproces te bevorderen:

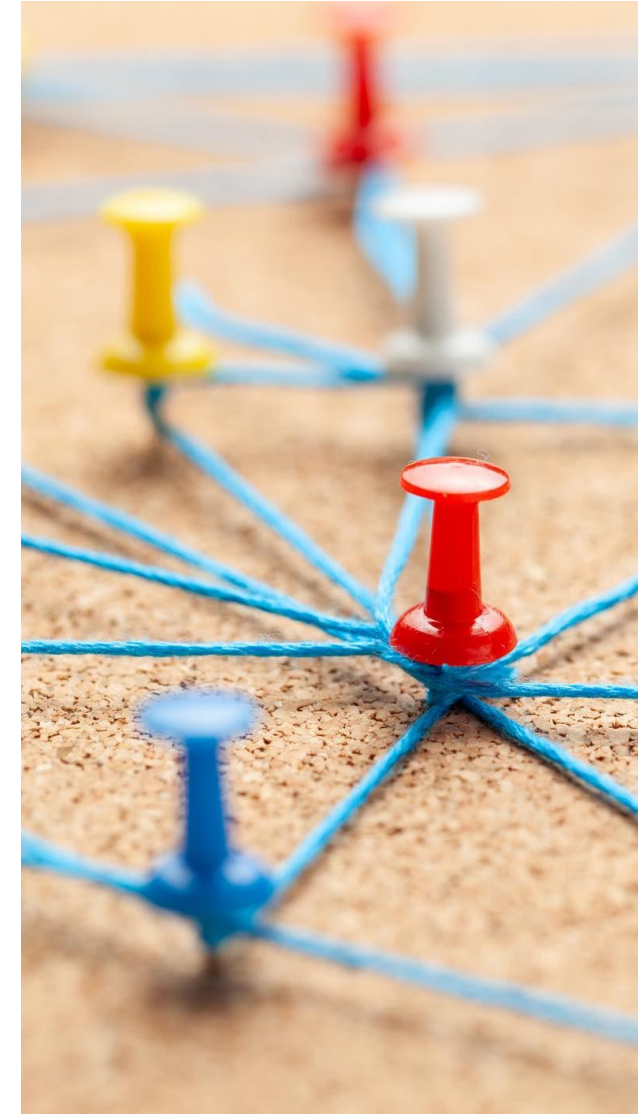
- Welke mate van hybriditeit beogen we en waarom?
- Hoe geven we invulling aan inhoudelijke taken, middelen, ruimtes, rollen en tijd binnen de hybride omgeving? Hoe kunnen we deze

elementen zo ontwerpen dat bijgedragen wordt aan gelijkwaardigheid, eigenaarschap, kennisconstructie en het oplossen van authentieke en uitdagende vraagstukken?

5. Vragen om een effectieve evaluatiestrategie te ontwikkelen:

- Hoe zorgen we voor een continue dialoog over de gewenste opbrengsten van onze hybride leeromgeving? Hoe zorgen we er voor dat alle samenwerkende partijen daarin gehoord worden?
- Hebben wij onze hybride leeromgeving consistent vormgegeven? Met andere woorden: hangen het doel, de manier van samenwerken en het ontwerp van de hybride leeromgeving zelf met elkaar samen?
- Zijn wij in staat de hybride leeromgeving morgen anders aan te sturen als blijkt dat dat gewenst is? Wat zijn daarin stimulerende en belemmerende factoren?

Toen ik met dit gedachtegoed startte, leek de droom van de hybride leeromgeving een onbereikbaar doel. De verschoolsing en de bureaucratisering waren daar debet aan. Inmiddels weet ik dat het helpt als je kunt laten zien dat het echt ook anders kan: de voorlopers steken hun nek uit door te experimenteren en de uitdaging aan te gaan. En daar ontstaan de eerste mooie voorbeelden. Deze voorlopers laten we in dit

[p. 27- 32] <https://fontys.nl/Over-Fontys/Nieuws-tonen-op/Magazine-Duurzaam-werken-en-leren-in-een-veranderende-samenleving-2021-gecomprimeerd.htm>

GHLOBO - Grensoverstijgend Hybride Leeromgevingen in het Beroepsgericht Onderwijs

Lerend netwerk/
gemeenschap Zorg

dr. Ilya Zitter

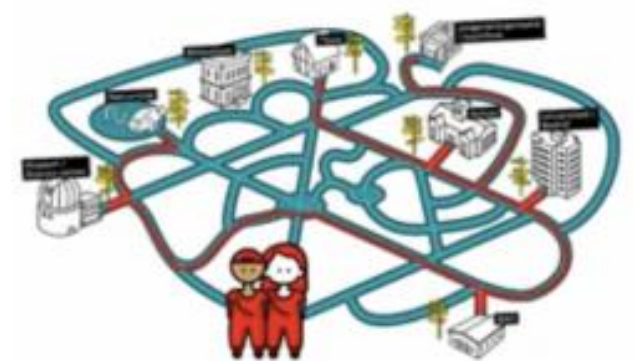
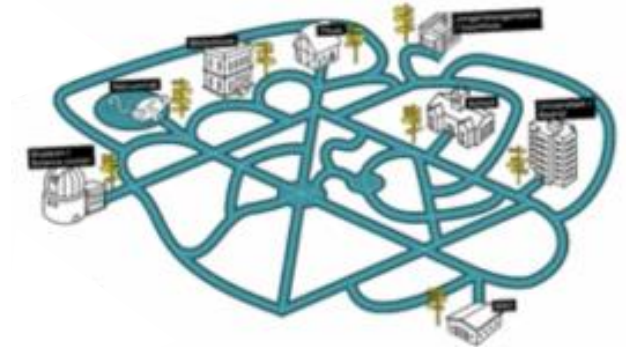
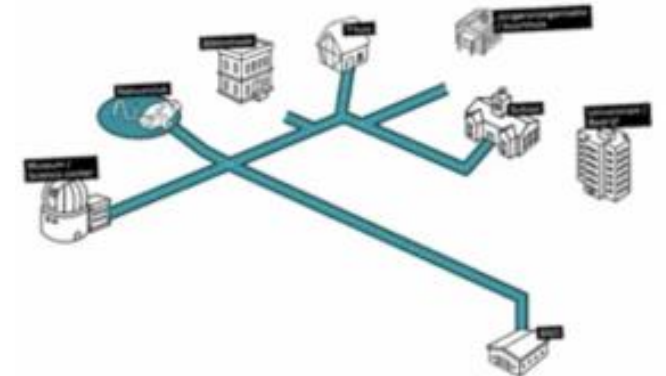
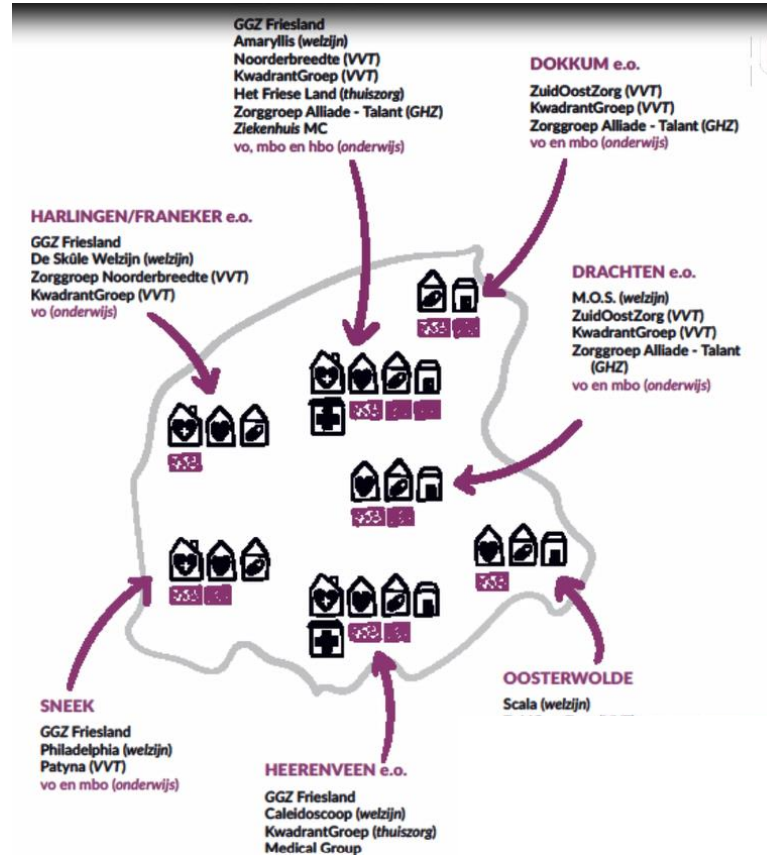
Lector Leeromgevingen in het beroepsonderwijs
Lectoraat Beroepsonderwijs
Kenniscentrum Leren en Innoveren

BOL = +- regulier secundair onderwijs

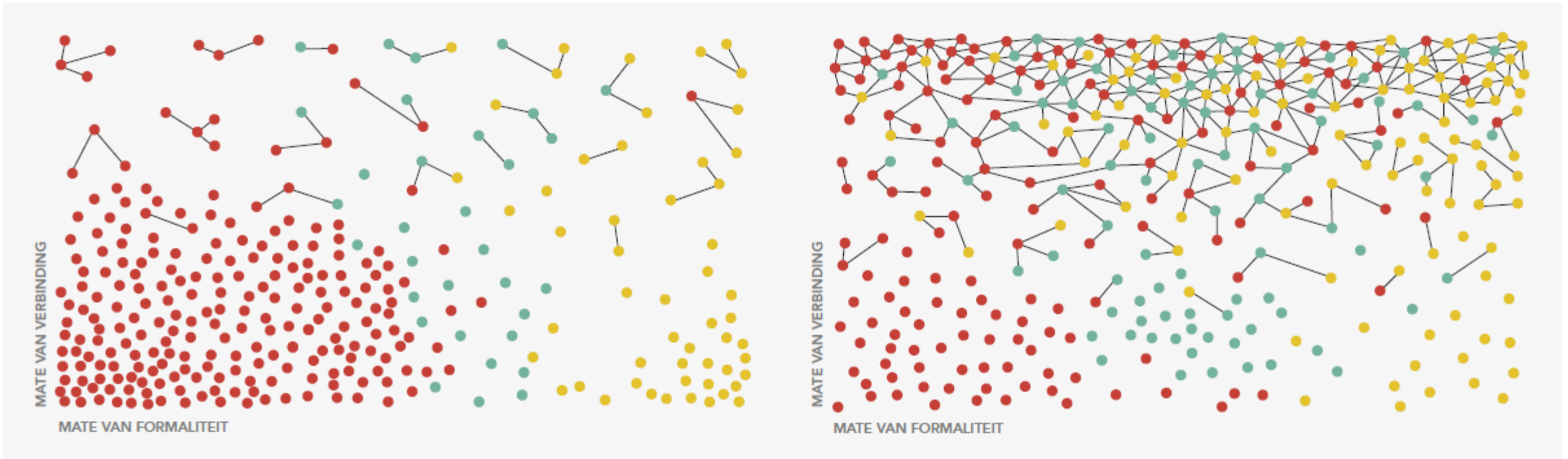
BBL = +- alternerend leren, duaal leren

[Leeromgevingen in het beroepsonderwijs als knooppunten
in onze samenleving \[overzicht werk Ilya Zitter\]](#)

Leerecosystemen in regio

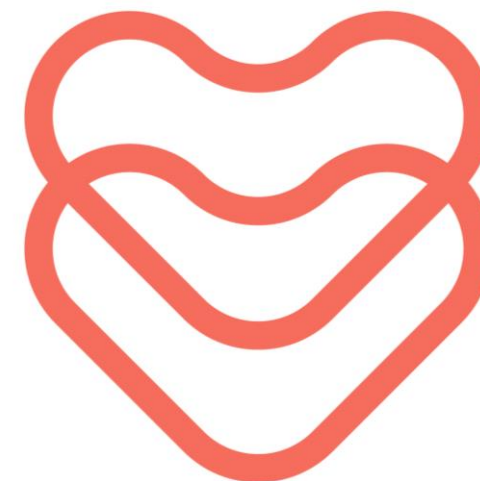
Lerende sector - lerend systeem

Terugkoppeling & inspiratie

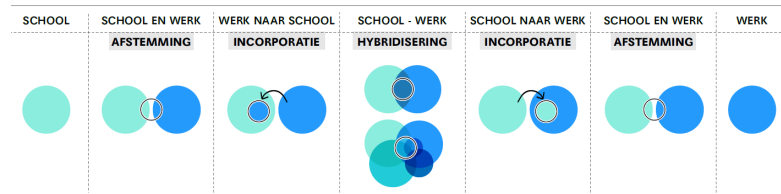
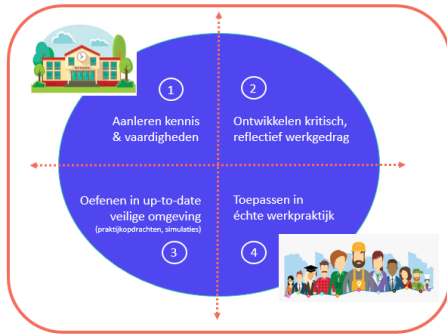
Moderator: **Hans Gevers** | hoofd dienst Werk, Provincie Antwerpen

- **Daniël Leeten** | algemeen directeur HIVSET
- **Bart Janssens** | manager personeelsontwikkeling patiëntenzorg ZNA; (directeur Armonea Campus)
- **Tine Winnelinckx** | projectmedewerker onderwijs-arbeidsmarkt VIVO
- **Annelies Postema** | onderwijsmanager Curio zorg en welzijn (NL)

ZORG

Meer?

Heeft jouw organisatie interesse om (verder) aan de slag te gaan rond hybride leeromgevingen in de regio?

Provincie
Antwerpen

Sara.VanWaes@provincieantwerpen.be

Wat neem je mee?

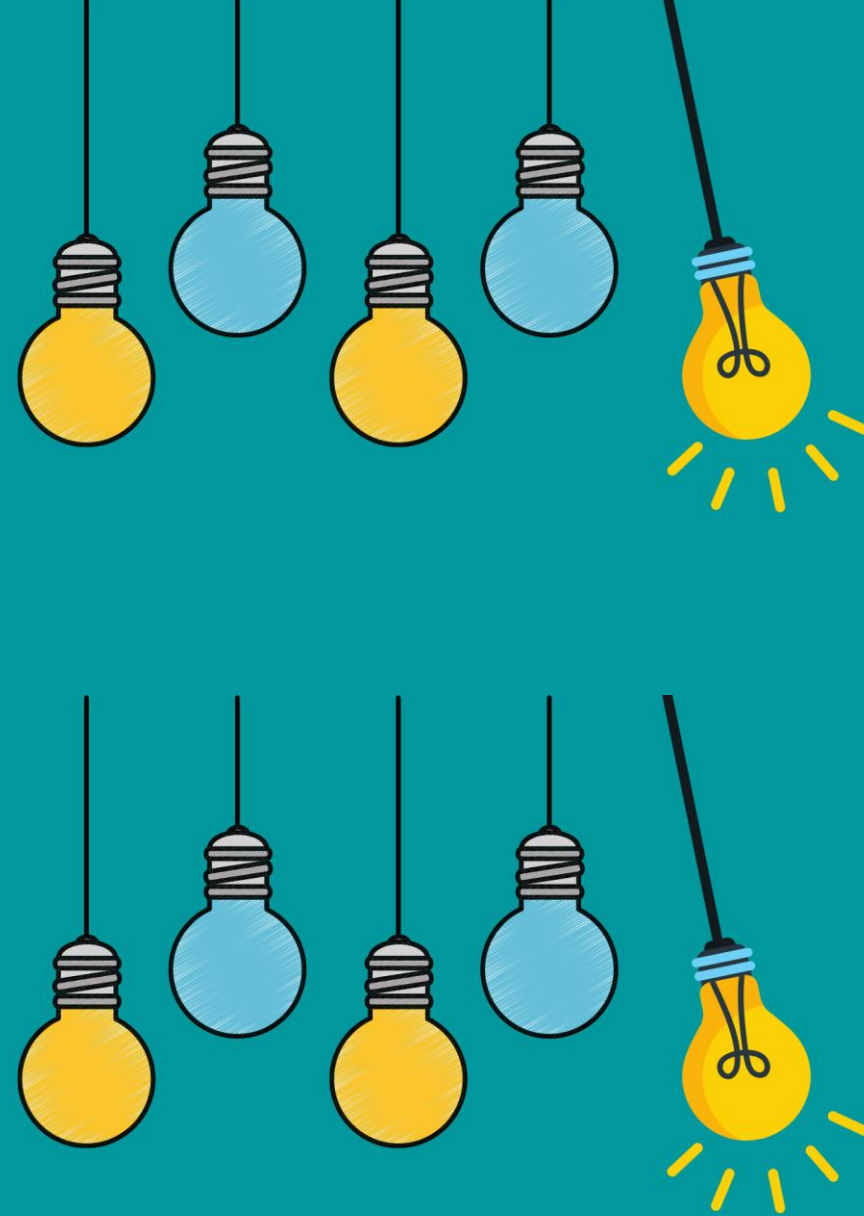

ZORG

- Wat vond je van deze workshop?

 GHLOBO slotevent *save-the-date*: 22 november

Simulatieruimte 'Kwartier Z'

KwartierZ@provincieantwerpen.be

